

سياق

تاریخ، آموزش، دیوانسالاری و ریاضی حسابداری

جلد دوم

اسدالله عبدلی آشتیانی

فهرست‌نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	: عدلی آشتیانی، اسدالله، ۱۳۴۶-
عنوان و نام پدیدآور	: سیاق: تاریخ، آموزش، دیوان سالاری و ریاضی حسابداری / اسدالله عدلی آشتیانی.
مشخصات نشر	: تهران: سفیر اردهال، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری	: ۵۴۲ ص.
شابک	: دوره: ۱-۲-۴۱-۳۱۳-۶۷۸-۹؛ ج: ۱-۹-۴۱۱-۳۱۳-۶۷۸-۹؛ ج: ۲-۶-۴۱۲-۳۱۳-۶۷۸-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: سیاق
موضوع	: سیاق - متون قدیمی تا قرن ۱۴
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ق. ۲/ ۱۲۷ PL
رده ندی دیویی	: ۴۹۴/۳۵
شماره ثبت	: ۴۲۰۹۱۳۸

سياق

تاریخ، آموزش، روان‌شناسی و ریاضی حسابداری

اسد اللہ عبدلی آشتیانی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۵۵

صفحه آرایی و طراحی جلد: واحد آماده سازی نشر سفیر اردهال
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سفیر اردهال

شمارگان: ۵۵۰ نسخه ♦ شماره نشر: ۱-۴۶
بهای دوره دو جلدی: ۷۵۰۰۰۰ ریال

© حق چاپ: ۱۳۹۵، انتشارات سفیر اردهال
www.safirardehal.ir

شایک دور: ۲-۴۱۰-۳۱۳-۶۰۰-۹۷۸

شایک جلد دوم: ۶-۴۱۲-۳۱۳-۶۰۰-۹۷۸

نشانی دفتو: تهران، خیابان مفتح، خیابان سمیه، روبه روی بانک ملی ایران، ساختمان ۱۱۸، واحد ۴
تلفن مرکز پخش: ۸۸۳۱۳۸۹۸-۸۸۳۱۳۴۲ کد پستی: ۱۵۸۱۸-۷۴۷۱۵ email: safirardehal@yahoo.com

همه حقوق محفوظ است. هرگونه نسخ‌فرواری، اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری، اقتباس کلی و جزئی (به جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی، و اقتباس در گیومه در مستندنویسی، و مانند آنها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست مطالب

بخش هفدهم

الباقی	۵۲۹
بعد مدّ الباقی	۵۲۹
در صورتی که نقد زیاد باشد و جنس کم باشد	۵۳۸
الباقی بما فيه الزیاد نقد	۵۳۹
در صورتی که جنس زیاده و مدّ باقی باشد	۵۴۰
در صورتی که باقی که مباشر وارد در محراب پیش اشخاصی معین موجود باشد	۵۴۱
در صورتی که جنس را زیادتیر از مدّ زیاد تسعیر کنیم	۵۴۳
در صورتی که نقد زیاد باشد به این صورت خارج نه پسند	۵۴۵
قواعد بعد الباقی اضافه و اضافه الاضافه	۵۴۶
قانون: در نمودن صرف بی سنه صاحب جمع در تحت الاباقی و غیره	۵۵۲

بخش هجدهم

قواعد بعد از الفاضل	۵۵۵
مدّ الفاضل	۵۵۵

بخش نوزدهم

دفاتر سیاق و معرفی برات های دیوانی	۵۶۱
تفصیل دفاتر سیاق	۵۶۱
دفتر	۵۶۱
دفتر روزنامه	۵۶۱
تفصیل دفتر روزنامه	۵۶۴
دفتر روزنامه و نوشتن آن	۵۶۴
دفتر آوارجه	۵۶۷
اوارجه ارباب التحاویل والتحاصیل	۵۷۰

۵۷۳	دفتر آوازجه
۵۷۴	دفتر سوم و چهارم توجیهات و مقررات
۵۷۵	دفتر سوم و چهارم توجیهات و مقررات
۵۷۷	اتصالات گوسواری
۵۷۸	اتصالات حشوی
۵۸۱	دفتر توجیه
۵۸۵	دفتر مفرده
۵۸۸	در ضابطه اعمال مذکوره
۵۸۹	من ذلک
۵۸۹	براهای یوانی در دفتر سیاق
۵۹۰	انواع مذکور نویسی
۵۹۰	در بیان اصطلاحات دفتر سیاق
۵۹۲	اقسام دفاتر سیاق و تفاهای آن در نگارش
۵۹۲	۱- دفتر روزنامه
۵۹۲	۲- دفتر توجیه
۵۹۲	۳- دفتر آوازجه
۵۹۴	در بیان اوراق دفاتر کمیت (آوازجه و فیه)
۵۹۴	اتصالات در آوازجه نویسی
۶۰۰	وزنه در مد گوسواره و قرینه‌های آن، (مفصل من سابق و مجمل مفصل لاحق)
۶۰۱	در طرح محاسبات و نوشتن خط سیاق
۶۰۳	ترتیب نوشتن دفاتر دیوانی

بخش بیستم

۶۰۵	آوازجه در فرد نویسی
۶۰۵	آوازجه
۶۰۵	در آداب آوازجه و وجه تسمیه آن
۶۰۶	۱. شعبه اول: ابواب المال
۶۰۸	۲. شعبه دوم: توابع ابواب المال
۶۰۸	۳. شعبه سوم: سایر جهات
۶۰۹	۴. شعبه چهارم: در تنقیح ارباب التحویل و التحاصل
۶۱۲	۵. شعبه پنجم: اوراجه مؤدیان تقاوی و مساعده و سپرده
۶۱۴	صیغه‌های اطلاقی
۶۱۷	۱. دفعه اول در قرینه که شامل دو بابت است

۶۱۷	الف) بابت اول در قرینه
۶۱۷	ب) بابت دوم در اتصال
۶۱۸	۲. دفعه دوم در گوشوار و بدن
۶۱۹	۱. بیان اول: در آداب حساب نویسی شامل دو دفعه و دو بابت «دفعات»
۶۱۹	دفعه اول: در طرح و سایر کلیات
۶۲۰	دفعه دوم: شامل دو دفعه خرج و باقی
۶۲۳	بابت‌ها
۶۲۳	الف) بابت اول: در ثبت اطلاق
۶۲۳	ب) بابت دوم: در اعمال المذکور
۶۲۴	۲. بیان دوم: در «بعده» به جای «منها»
۶۲۵	ترتیب مدار در سیاق

بخش بیست و یکم

۶۲۷	اتصالات سر رشته در دفاتر دیوانی
۶۲۷	اتصالات در مد سر رشته
۶۳۰	اتصالات سر رشته ولایات
۶۳۴	اتصالات سر رشته مالو جهات ایلات
۶۳۶	اتصالات سر رشته ابواب المال، سایر جهات
۶۳۶	اتصالات سر رشته صاحب جمعان بیوتات
۶۳۸	اتصالات سر رشته التحاویل، التحاویل
۶۳۸	اتصالات سر رشته التحاویل، التحاویل
۶۳۸	اتصالات سر رشته توجیهات اطلاق
۶۴۲	اتصالات سر رشته مقررات اطلاق
۶۴۴	اتصالات سر رشته توجیهات، تیول
۶۴۴	اتصالات سر رشته توجیهات قرار
۶۴۶	اتصالات سر رشته اطلاق انعام
۶۴۸	اتصالات سر رشته عوض حواله دیوان اعلی عالیجاه
۶۵۱	اتصالات سر رشته ولایات اصفهان
۶۵۱	اتصال سر رشته متفرغات تحویل
۶۵۲	اتصال سر رشته متفرغات تخفیف
۶۵۲	اتصالات سر رشته دفتر مواجب
۶۵۳	اتصالات سر رشته مزد تحصیلی
۶۵۴	اطلاعات سر رشته خطاب حکام

۶۵۵	اتصالات در سر فرد
۶۵۸	اتصالات سر رشته آستان قدس در اجارات

بخش بیست و دوم

۶۶۱	نوشتن بروات و قبوضات
۶۶۱	قبض
۶۶۳	بالمضاعف
۶۶۴	شرح سرورق
۶۶۵	به شرح سرورق
۶۶۵	شرح فرد ماضی
۶۶۷	شرح فرد ماضی
۶۶۸	شرح فرد ماضی
۶۶۸	یمافیه الزیاد
۶۶۹	بیاض
۶۷۱	اسامی ماه‌های ترکی
۶۷۱	نوشتن بروات و قبوضات
۶۷۷	صورت نوشتن قبض
۶۸۵	قاعده
۶۸۵	سوی المطلق
۶۹۲	عوض الخشو
۶۹۲	فی
۶۹۳	ردت عن الخشو
۶۹۶	نسخه کشیدن
۶۹۹	گوشه کردن
۶۹۹	مفاصا
۷۰۳	قانون نوشتن تفصیل در فرد، تعلیقه و احکام

بخش بیست و سوم

۷۰۵	مُقررأ و حَسَب العَمَل
۷۰۵	تسغیر و اضافه

بخش بیست و چهارم

۷۰۹	ثبت بروات و فرامین و احکام
-----	----------------------------

۷۰۹	ثبت کردن پروات و فرامین
۷۱۳	ثبت فرامین و احکام در اسناد دیوانی
۷۱۳	ثبت فرمان
۷۱۳	ساختار ثبت فرامین و احکام در دوره قاجار
۷۱۹	ثبت احکام دولتی

بخش بیست و پنجم

۷۲۱	عنوانات و نوشته‌جات اشخاص و افراد
۷۲۱	در عنوانات و القاب اشخاص و افراد
۷۲۱	امپراتور و ولعهد و شاهزادگان
۷۲۲	امراء و مسووفیان و سایر اجزاء دیوان
۷۲۲	پسر به پدر و عمو و بزرگتر فامیل
۷۲۴	صاحب منصبان نظامی و افسران عموماً
۷۲۶	قاعده در نوشتن علمیه و القاب

بخش بیست و ششم

۷۲۹	قاعده نوشتن اجناس در اسناد دیوانی
۷۲۹	قاعده نوشتن اشیاء و اجناس در اسناد دراز
۷۳۲	مثال در قاعده نوشتن اجناس در اسناد فرد
۷۳۴	مراتب نوشتن اجناس و جایگاه آن در اسناد فرد دیوانی در عذر صفوی و قاجار شامل ده قسم
۷۳۴	قسم اول در نباتات و حیوانات
۷۳۶	قسم دوم جامدات و آن چهار قسم است
۷۳۶	قسم سوم در ظروف قیمتی
۷۳۶	قسم چهارم در عطریات
۷۳۶	قسم پنجم در پارچه مخمل و زریفت و اطلس
۷۳۷	قسم ششم در پوشاک
۷۳۷	قسم هفتم در سلاح سرد و گرم
۷۳۷	قسم هشتم در نوشتن قنذیات و نبات
۷۳۷	قسم نهم در نوشتن سایر اجناس و اشیاء
۷۳۸	قسم دهم در مساحت اراضی بعرف هر محلی چیزی می‌نویسند
۷۳۸	اسامی اصناف و حرف که به دیوان مالیات می‌دهند
۷۴۲	اصنافی که از اجارات و وجوهات به دیوان مالیات می‌پردازند
۷۴۲	در اسامی سایر مکاسب و مشاغل که معاف از مالیات می‌باشند

بخش بیست و هفتم

۷۴۹ وضع و اضافه در آخر مدّ و گوشوار

۷۴۹ وضع و اضافه

بخش بیست و هشتم

۷۵۱ اتصالات علوم جدید

بخش بیست و نهم

۷۵۳ مقیاسها و کما فصّلت

۷۵۳ باب اوّل - در مقیاسهای نقدی

۷۵۴ باب سوم - در مقادیر

۷۵۵ کما فصّلت

۷۶۱ باب سوم در فسله ها - در کما فصّلت

۷۶۳ باب چهارم در اندازه ها - کما فصّلت

۷۶۳ قانون در محاسبه نقد و احسان مائه

۷۶۵ ذرع و کسورات آن

بخش سی ام

۷۷۳ نوشتن اسناد شرعی

۷۷۳ عقود شرعی در اسناد

۷۷۳ در نوشتن مصالحه نامه

۷۷۳ عقود لازمه در مصالحه نامه

۷۷۴ مصالحه نامه

۷۷۴ شرط نامه یا مصالحه نامه

۷۷۵ مصالحه نامه

۷۷۶ قاعده در ترتیب نوشتن اجاره نامه

۷۷۸ قاعده در صیغه صلح

۷۷۸ قاعده عقود لازم در بیع قطعی و شرطی

۷۷۹ صورت قبالة ملکی

۷۷۹ قبالة بیع شرطی

۷۸۰ قبالة بیع شرطی

۷۸۱ در نوشتن عقدنامه

۷۸۲ در نوشتن طلاق نامه

۷۸۳	در نوشتن صیغه نامه
۷۸۳	عقود لازمه در صیغه یا مُتعه
۷۸۵	در نوشتن صورت استشهاد و استفتاء
۷۸۵	استشهاد نامه
۷۸۶	صورت استشهاد
۷۸۶	استفتاء
۷۸۷	هبه نامه
۷۸۷	قسم نامه و سند طلب شرعی
۷۸۷	صورت باطل نامه
۷۸۸	در نوشتن وکالت نامه، شراکت نامه، تمسک، رسید و حواله و برات
۷۸۸	وکالت نامه
۷۸۸	صورت شراکت نامه
۷۸۹	صورت تمسک یا قبض طلب
۷۸۹	صورت قبض رسید
۷۸۹	قبض حواله یا برات

بخش سی و یکم

۷۹۱	گاهشماری در اسناد سیاق
۷۹۱	گاهنامه و تقویم
۷۹۱	تاریخچه فشرده گاهنامه هجری خورشیدی
۷۹۲	تقویم چیست؟
۷۹۲	مهم‌ترین میداهای تقویم در جهان
۷۹۲	مهمترین کارکردهای تقویم
۷۹۳	پیشینه تقویم در ایران
۷۹۴	تقویم هجری قمری
۷۹۵	تقویم رسمی ایران
۷۹۶	تبدیل تاریخ
۷۹۹	الف) تبدیل روز و ماه و سال هجری شمسی به روز و ماه و سال میلادی
۸۰۰	ب) تبدیل روز، ماه و سال میلادی به روز، ماه و سال هجری شمسی
۸۰۰	ج) روش تبدیل سال هجری قمری به سال هجری شمسی
۸۰۱	د) روش تبدیل سال هجری شمسی به سال هجری قمری
۸۰۱	حساب جُمَل و «ماده تاریخ» چیست؟
۸۰۲	ماده تاریخ

- حساب جُمَل در دفاتر سیاق ۸۰۳
- ارقام هندسه و حروف ابجد در حساب و تاریخ ۸۰۳
- اعداد ملفوظی، «زُبر و بینه» و مکتوبی در حروف ابجد ۸۰۵

بخش سی و دوم

- سیاق هندی، نقد و جنس و اوزان آن ۸۱۳
- سیاق هند ۸۱۳
- آنه در سیاق هندی ۸۱۴
- روپیه و اجزای آن ۸۱۴
- اوزان مناساهی و تبریز بر حسب مثقال و کیلوگرم ۸۱۶

بخش سی و سوم

- بازخوانی اسناد تجاری و یوانی سیاق و نمونه اسناد ۸۲۳
- حواشی / سجلات ۸۹۰
- حواشی / سجلات ۹۰۷

بخش سی و چهارم

- واژه نامه اصطلاحات سیاق و اسناد ۹۳۷

بخش سی و پنجم

- واژه نامه اسناد شرعی، تجاری، دیوانی، فرامین و احکام ۱۰۱۳

بخش سی و ششم

- واژه نامه اداری (دیوانی) و القاب دوره قاجار ۱۰۲۳
- اصطلاحات و مشاغل دیوانی ۱۰۲۳
- القاب قاجاری ۱۰۵۰
- منابع ۱۰۵۲

بخش سی و هفتم

- دول مقیاسها و واحد سنجش و سکه ۱۰۵۳
- اوزان ۱۰۵۳
- سکه و جایگاه سنجش آن در ادوار گذشته ۱۰۵۶
- واژه های شمارشی در زمان قاجاریه ۱۰۵۸

بخش سی و هشتم

- اصناف و مشاغل عصر قاجار و برات‌ها و اصطلاحات سیاق مدّ دار ۱۰۶۳
- مشاغل و صنوف دارالخلافة تهران ۱۰۶۳
- برات‌ها و اصطلاحات سیاق مدّ دار ۱۰۶۵

بخش سی و نهم

- تصویر چند نسخه خطی کهن ایران در موضوع سیاق ۱۰۶۷
- پیوست‌ها ۱۰۸۷
- آخرین سیاق نویسن بازار آشتیان ۱۰۹۸
- منابع و مأخذ ۱۱۱۱
- ملحقات ۱۱۲۳
- درآمد ۱۱۲۵
- تاریخ شناختی حسابداری سیاق در ایران باستان ۱۱۲۵
- زبان، خط و اندیشه یا روان‌شناسی سیاق ۱۱۲۶
- تاریخ شناختی ریاضیات سیاق ۱۱۳۱
- دوران پیشاتاریخی سیاق ۱۱۳۴
- سیاق وارد عصر تاریخی می‌شود ۱۱۴۹
- «سیاق» نخستین «خط ریاضی جهان» در عصر ساسانی ۱۱۷۲
- میراث ریاضیات بشر در ریاضیات ساسانی ۱۱۸۹
- خط اوستایی و خطوط سیاق ساسانی ۱۲۰۱
- نظریه تنوع خط سیاق حسابداران ۱۲۰۶
- نظریه اعداد گاهشماری زرتشتی در سیاق ۱۲۱۰
- فهرست منابع ۱۲۱۵
- نمایه‌ها ۱۲۲۷